

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 marca 2019 roku Sąd Rejonowy w Kutnie:

1. zasądził od T. Z. na rzecz (...) Spółka Akcyjna w B. kwotę 15.150,06 złotych z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 2 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty,
2. zasądził od T. Z. na rzecz (...) Spółka Akcyjna w B. kwotę 3.917,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
3. nakazał zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kutnie na rzecz (...) Spółka Akcyjna w B. kwotę 458,00 złotych tytułem zwrotu nadpłaconej opłaty sądowej od pozwu.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, podnosząc następujące zarzuty:

- błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na uznaniu, iż kwota w wysokości 3.427,00 zł, z tytułu odsetek umownych za cały okres wskazany w umowie, tj. do dnia 1 lipca 2019 roku, jest kwotą zasadną i udowodnioną przez powoda, podczas gdy nie sposób uznać, że po wypowiedzeniu umowy pismem z dnia 1 listopada 2017 roku, powodowi nadal przysługiwały odsetki umowne od dnia 2 listopada 2017 roku, do dnia 1 lipca 2019 roku;
- błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na uznaniu, iż kwota wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości 9.151,00 zł, i kwota opłaty przygotowawczej w wysokości 129,00 zł, jest kwotą zasadną i udowodnioną przez powoda, jako niezbędną i poniesioną przez powoda w celu zawarcia i obsługi umowy pożyczki, podczas gdy powód nie udowodnił, iż kwoty te zostały rzeczywiście poniesione przez niego jako koszty związane z obsługą pożyczki;
- błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na uznaniu, iż kwota wynagrodzenia z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy „twojego Pakietu” w wysokości 1700 zł jest kwotą zasadną i udowodnioną przez powoda, podczas gdy powód nie udowodnił, iż kwota ta została rzeczywiście poniesiona przez niego jako koszt związany z obsługą pożyczki, a także faktu, iż jej przyznanie nastąpiło na wniosek pozwanego;
- błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na uznaniu, iż pozwany miał wpływ na wysokość opłaty przygotowawczej, opłaty za Twój Pakiet, wynagrodzenia prowizyjnego i odsetek umownych, gdzie z wniosku o pożyczkę nie wynikają te kwoty, a powód nie udowodnił, że indywidualnie uzgodnił te kwoty z pozwanym;
- naruszenia art. 6 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż strona powodowa sprostała ciężącemu na niej obowiązkowi udowodnienia dochodzonego roszczenia, w sytuacji braku wykazania przez powoda faktu poniesienia kosztów prowizji, opłaty przygotowawczej Twojego Pakietu oraz szczegółowego wyliczenia kwoty pożyczki, tym bardziej, że powód "w pozwie zażądał odsetek umownych za okres do 1 lipca 2019 roku, a nie do dnia wypowiedzenia umowy pożyczki.

W konkluzji pozwany sformułował wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Na wstępie przypomnienia wymaga, że w postępowaniu uproszczonym apelacja ma charakter ograniczony, a celem postępowania apelacyjnego nie jest tu ponowne rozpoznanie sprawy, ale wyłącznie kontrola wyroku wydanego przez Sąd I instancji w ramach zarzutów podniesionych przez skarżącego. Innymi słowy mówiąc, apelacja ograniczona wiąże Sąd odwoławczy, a zakres jego kompetencji kontrolnych jest zredukowany do tego, co zarzuci w apelacji skarżący. Wprowadzając apelację ograniczoną, ustawodawca jednocześnie określa zarzuty, jakimi może posługiwać się jej autor i zakazuje przytaczania dalszych zarzutów po upływie terminu do wniesienia apelacji – co w polskim porządku prawnym wynika z art. 505⁹§ 1¹ i 2 k.p.c. (tak w uzasadnieniu uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, opubl. OSNC Nr 6/2008 r. poz. 55; tak również M. Manowska, „Apelacja w postępowaniu cywilnym. Komentarz. Orzecznictwo”, Warszawa 2013, s. 305 – 306). Z tych też względów w ramach niniejszego uzasadnienia poprzestać należy jedynie na odniesieniu się do zarzutów apelacji, bez dokonywania analizy zgodności zaskarżonego rozstrzygnięcia z prawem w pozostałym zakresie.

W następnej kolejności należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy przyjmuje za własne, jednakże na ich podstawie dokonał częściowo błędnej oceny żądania pozwu.

Przystępując do rozważań nad zarzutami apelacji zauważyć należy, iż pomimo ujęcia ich w dość złożonej konfiguracji poprzez odwołanie się zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych oraz naruszenia art. 6 k.c. w istocie zmierzają do zakwestionowania w całości zasadności roszczenia dochodzonego przez powoda, jako zdaniem skarżącego nieudowodnionego zarówno co do zasady jak i wysokości. Ze stanowiskiem tym nie można się zgodzić. W sytuacji procesowej z jaką mamy do czynienia w niniejszej sprawie nie rodzi żadnych wątpliwości zasadność dochodzonej przez powoda należności głównej wraz odsetkami z tytułu umowy pożyczki udzielonej pozwanej. Przede wszystkim dowodem na istnienie wierzytelności przysługującej względem pozwanego są złożone do akt sprawy: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia weksla własnego wystawionego przez powoda na zabezpieczenie spłaty zobowiązań umowy pożyczki nr (...) oraz kserokopia tejże umowy, a także wniosek o udzielenie pożyczki i potwierdzenie jej wypłaty. Sąd I instancji szczegółowo przeanalizował wysokość zobowiązania pozwanego, opierając się w tym zakresie na przedstawionym przez stronę powodową rozliczeniu wpłat dokonanych przez pozwanego oraz naliczonych opłat za opóźnienie. Powód precyzyjnie wykazał zatem w jakich terminach i w jakiej wysokości pozwany dokonywał wpłat na poczet zobowiązania będącego przedmiotem rozpoznawanej sprawy oraz w jaki sposób zostały one zaksięgowane. Zdaniem Sądu Okręgowego przedłożone przez powoda dokumenty są rzetelne i wyczerpujące pod kątem rachunkowym, natomiast odmienne stanowisko w tym względzie wyrażone w apelacji stanowi wyłącznie bezprzedmiotową polemikę z prawidłową oceną materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Rejonowy.

Nie jest także zasadny zarzut pozwanego, że powodowi nie przysługują przeciwko niemu roszczenia o dalsze odsetki umowne za opóźnienie po wypowiedzeniu umowy pożyczki. Należy bowiem podkreślić, że strony umowy pożyczki przewidziały możliwość naliczania odsetek w określonej w umowie wysokości na wypadek niespłacania rat kapitału w terminie ustalonym. W świetle ustalonego stanu faktycznego nie ulega wątpliwości, że skarżący zaprzestał spłacania rat pożyczki, a więc nie były spłacane w terminie. Natomiast wypowiedzenie umowy pożyczki skutkuje tylko taką zmianą warunków umownych, że powoduje wymagalność wszystkich rat, także tych płatnych zgodnie z ustalonym harmonogramem spłat w terminie późniejszym. Reasumując strony umowy pożyczki zgodziły się na odsetki za opóźnienie w wysokości określonej w umowie, a jej wypowiedzenie nie uchyla umownego ustalenia wysokości odsetek za opóźnienie i nie powoduje powstania roszczenia tylko o odsetki ustawowe, tak jak gdyby nie było umownego określenia ich wysokości.

Nie wytrzymuje także krytyki stanowisko apelującego podważające dopuszczalność i wysokość naliczonej przez powoda opłaty przygotowawczej. Sąd Rejonowy trafnie skonkludował, że zobowiązanie pożyczkobiorcy do pokrycia powyższych kosztów co do zasady nie jest niedozwolone, a w niniejszej sprawie nie zostało ustalone na wygórowanym poziomie. Nie powtarzając słusznych w tym względzie wywodów zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku uzupełniająco należy podkreślić, że rzeczywista wysokość opłat związanych z przygotowaniem do zawarcia umowy należą do kategorii kosztów niezależnych od okresu na jaki została zawarta umowa. Konieczność dokonania oceny indywidualnego wyceny ryzyka finansowego związanego z jej udzieleniem, a także fizyczne przygotowanie

dokumentów niezbędnych do zawarcia umowy oraz ewentualnie jej doręczenia na odległość, należą do standardowych procedur. Na ich wysokość z reguły nie wpływa krótka okres udzielenia pożyczki, stąd też w umowach są ustalane w stałej kwocie. W przypadku pożyczek udzielanych na niskie kwoty stosunek tychże kosztów do całkowitej kwoty pożyczki z przyczyn przedstawionych powyżej jest relatywnie wysoki, nie daje to jednak podstaw do twierdzenia o abuzywności postanowień w tym zakresie.

Podobnie należy ocenić zarzuty pozwanego dotyczące żądania przez powoda zwrotu opłaty za skorzystanie z (...). Przede wszystkim wyeksponować należy, iż przedmiotowe postanowienie miało charakter fakultatywny i nie było warunkiem udzielenia pożyczki. Skarżący w pełni świadomie wybrał ofertę pożyczkodawcy i zdecydował się na zaproponowane warunki. Zgodzić trzeba się jednocześnie z Sądem I instancji, że uczynienie przez strony takiego zastrzeżenia w stanie faktycznym niniejszej sprawy, biorąc pod uwagę jego treść, wysokość świadczenia i okoliczności zawarcia umowy, nie stanowi postanowienia niedozwolonego w rozumieniu przepisu art. 385¹ § 1 k.c. Ocena ta jest zasadna tym bardziej, że skorzystanie z omawianej opcji przez pozwanego wiązało się z zapewnieniem przez powoda dodatkowych świadczeń na rzecz pożyczkobiorcy w postaci: możliwości skorzystania z odroczenia rat pożyczki lub ich obniżenia, przyspieszonej wypłaty pożyczki oraz pakietu powiadomień klienta, szczegółowo opisanych w pkt 15 umowy – co niewątpliwie wiązało się z większymi kosztami po stronie powoda.

Rację natomiast należy przyznać pozwanemu w zakresie w jakim oponuje przeciwko żądaniu obciążenia go prowizją za udzielenie pożyczki w wysokości 9151 złotych. W ocenie Sądu Okręgowego ustalenie tej opłaty na poziomie zbliżonym do wysokości środków pieniężnych, które pożyczkodawca zgodził się udostępnić pożyczkobiorcy na podstawie umowy pożyczki narusza zasady współzycia społecznego. Podkreślić w tym miejscu trzeba, iż przepis art. 353¹ k.c. deklarując swobodę zawierania umów, wskazuje, że treść lub cel swobodnie ułożonego stosunku prawnego nie może sprzeciwiać się między innymi zasadom współzycia społecznego. W rezultacie zastrzeżenie w umowie pożyczki, zawieranej zwłaszcza w obrocie konsumenckim, kosztów obciążających biorącego pożyczkę w postaci prowizji w nadmiernej wysokości nie mającej uzasadnienia w kosztach rzeczywiście poniesionych trzeba ocenić jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Powód nie wykazał, że zastrzeżenie prowizji w wysokości dochodzonej w pozwie znajduje odzwierciedlenie w realnie poniesionych przez niego kosztach związanych z realizacją pożyczki, nie sprecyzował też, jakie konkretnie niezbędne obciążenia po jego stronie wygenerował proces przygotowania i realizacji umowy. W świetle zaś zasad doświadczenia życiowego i reguł obrotu gospodarczego nie sposób przyjąć, że rzetelnie prowadzona działalność gospodarcza generuje sporne koszty na tak wysokim poziomie. Uznać zatem trzeba, iż tak rażące zachwianie ekwiwalentnością świadczeń stron umowy jest społecznie nieakceptowalne, pożyczkodawcy przysparza bowiem korzyści nie dających się uzasadnić żadnymi racjami. Niezależnie od powyższego, ukształtowanie wynagrodzenia należnego pożyczkodawcy w oparciu o ustanowienie prowizji w omawianej wysokości stanowi także obejście bezwzględnie obowiązującego przepisu art. 359 § 2 1 k.c. ograniczającego wysokość odsetek maksymalnych. Prowizja w postaci przyjętej przez strony w niniejszej sprawie w praktyce nie różniła się od zastrzeżenia odsetek, gdyż zobowiązaniu do zapłaty tejże opłaty nie odpowiadało przy tym żadne inne zobowiązanie powoda jak tylko oddanie kapitału do dyspozycji pożyczkobiorcy.

Z tych względów istniały powody do wydania orzeczenia reformatoryjnego i obniżenia zasądzonej na rzecz powoda w punkcie 1 zaskarżonego wyroku kwoty do kwoty 5999,06 złotych, a także skorygowanie odpowiednio do wyniku postępowania orzeczenia o kosztach procesu, o czym z mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie I sentencji. Sąd Okręgowy, zmieniając zaskarżony wyrok, o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. zdanie pierwsze, znosząc wzajemnie między stronami koszty procesu (nadając nowe brzmienie punktowi 2. zaskarżonego wyroku).

Apelacja w pozostałej części jako niezasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c..

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął w oparciu o przepis art. 102 k.p.c., uznając, że zachodzą szczególne okoliczności w rozumieniu tego przepisu, w postaci uzasadnionego subiektywnego przekonania apelującego powoda, o zasadności argumentacji w wywiezionej apelacji odnośnie do oceny

przesłanek odpowiedzialności pozwanego, w sytuacji rozbieżnych stanowisk w orzecznictwie odnośnie problematyki podniesionej w apelacji.

W przedmiocie kosztów tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu apelacyjnym, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art.100 k.p.c. zdanie pierwsze (Dz.U. z 2018 r. poz. 300 ze zm.), obciążając nimi powoda w zakresie (od uwzględnionej części apelacji) części nieuiszczonej przez pozwanego opłaty od apelacji.